

Open brief (via de mail)

Aan:

**College van Burgemeester & Wethouders van Wassenaar
Gemeenteraad van Wassenaar
Bestuur Historische Vereniging Oud Wassenaar.**

Onderwerp: Openbaarheid CABR-archief per 2 januari 2025

Datum: 5 januari 2025

Geacht College van B&W, leden van de Gemeenteraad en het bestuur van de Historische Vereniging Oud Wassenaar.

Ondergetekenden hebben op 1 maart 2023 in een artikel in het Algemeen Dagblad genaamd *'Praat voordat straks de beerput open gaat'* u als Gemeente Wassenaar alsook de Historische Vereniging Oud Wassenaar gewaarschuwd voor de mogelijke consequenties voor nabestaanden van collaborateurs uit de Tweede Wereldoorlog bij het opengaan en het voor iedereen digitaal toegankelijk maken van de oorlogsarchieven van het Nationaal Archief op 2 januari 2025. Zie de link naar het artikel onderaan en in de mail.

Wij deden de gemeente toen meteen het aanbod om een bijeenkomst met als thema 'hoe in Wassenaar om te gaan met het digitaal en online openstellen van de oorlogsarchieven' mede te organiseren.

Vanuit de gemeente kregen wij nul op het rekest. Sterker nog, het kwam ons zelfs te ore, dat wij werden weggezet als onruststokers. Nu staan alle kranten vol van het opengaan van het CABR-archief en wordt er op radio en televisie zeer veel aandacht besteed aan datgene, waar wij in 2023 al voor waarschuwden.

In Wassenaar heerst blijkbaar, in tegenstelling tot andere gemeentes, veel koudwatervrees. Ons signaal had twee jaar geleden actief opgepakt kunnen worden in plaats van de waarschuwing te negeren.

Burgemeester De Lange gaf in 2021-bij de presentatie van het boek van [REDACTED] over zijn NSB-opa- aan erg veel belang te hechten aan dit soort openheid. Echter toen er werd gesproken over het organiseren van een bijeenkomst, verwees hij naar de Historische Vereniging Oud Wassenaar. Deze vereniging ondernam vervolgens geen verdere stappen.

Vele Wassenaarse families schamen zich, is onze ervaring, nog steeds voor het oorlogsverleden van hun voorouders en zijn bang voor openheid.

Maar deze openheid komt er toch, en er bestaat een redelijke kans, dat nabestaanden hier last of reputatieschade van kunnen ondervinden als er onzorgvuldig mee wordt omgegaan. Zo blijkt uit een onderzoek van Arq.

Zoals u wellicht bekend is, verzorgen ondergetekenden twee-wekelijks een rubriek op Wassenaarders.nl genaamd 'Wassenaarse verhalen uit de tweede wereldoorlog'. Wij gaan uiterst secuur om met de bevindingen, die wij doen in de archieven van Wassenaar en het Nationaal Archief. Maar welke garantie is er dat andere mensen dat ook zullen doen?

Op 2 januari jl. is nu de eerste belangrijke stap genomen in het kader van het opengaan van het zogenaamde CABR-archief. Het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging. Vanaf deze datum krijgen wij een eerste digitale inkijk in alle van collaboratie verdachte personen in Nederland, op naam, geboortedatum, overlijdensdatum en woonplaats. Op de

website kunnen we ook zien welke ‘foute’ Wassenaarders van toen in het CABR-archief staan geregistreerd. Verdere opening van de archieven zal naar verwachting in de loop van 2025 plaatsvinden. In Nederland hebben ruim 4 miljoen personen voorouders, die verdacht zijn van collaboratie!!

Het is algemeen bekend, dat in de Gemeente Wassenaar de aanhang van de NSB voor en in de oorlog groter was dan in de rest van Nederland. Wij treffen hierover de volgende passages aan in het boek *Wassenaar in de Tweede Wereldoorlog* uit 1995 van de Stichting Wassenaar ‘40-‘45.

Hier staat op de pagina’s 34 en 35 onder andere het volgende:

‘Over de aanhang van de NSB in de jaren dertig worden wij ingelicht door een studie van drs. R. Louman. In zijn artikel ‘de depressie in Wassenaar’ (1982) wordt uitgebreid ingegaan op zaken als sociale kenmerken van de NSB’ers, hun stemgedrag, etc. Aan dit artikel ontleen wij het volgende. Het initiatief tot de oprichting van de groep Wassenaar van de NSB werd genomen door een gezelschap, dat tot de hoogste beroepsgroepen behoorde en hoofdzakelijk woonachtig was in de villawijken....Bij de Statenverkiezingen van 1935, de eerste verkiezingen waaraan de NSB deelnam, behaalde de beweging goede resultaten. Maar liefst 903 Wassenaarders (dat is 13 % van de kiezers) stemden op de NSB.... Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1937 ging de NSB zowel landelijk als ook in Wassenaar sterk achteruit: landelijk van 7,94 % naar 4,22 % en in Wassenaar van 13,0 % naar 7 %. Bij de statenverkiezingen in 1939 werd de NSB-aanhang nog kleiner. Landelijk ging de beweging van 4,22 % naar 3,9 % en in Wassenaar van 7,0 % naar 5,7 %. Er vond een verandering plaats in de samenstelling van de stembusaanhang: De goeude wijken lieten het als voornaamste stemmenleveranciers van de NSB afweten. Ook een aantal middenstanders en kleine bedrijfseigenaren haakte af. De vrije beroepen bleven sterk oververtegenwoordigd, zij het na de radicalisering van de NSB minder dan voorheen. Na 1936 raakte ook het huishoudelijk personeel in de NSB oververtegenwoordigd. De NSB aanhang onder de arbeiders daarentegen was gering.’

Tot zover de passage uit het boek *Wassenaar in de Tweede Wereldoorlog* uit 1995.

In dit boek staat een voorwoord van oud-burgemeester drs. P.H. Schoute. Het toenmalige College van B&W was blij dat de Stichting ‘40-‘45 dit omvangrijke boek -van bijna 900 pagina’s- wilde samenstellen en stelde toen alle gemeentearchieven uit de Tweede Wereldoorlog beschikbaar. Echter met de voorwaarde dat de auteurs [REDACTED] [REDACTED] terughoudend zouden zijn met controversiële gebeurtenissen met betrekking tot nog levende personen. Bedoeld werd daarmee; niet publiceren over de nog levende Wassenaarse NSB’ers. En dat is toen ook niet gebeurd, met uitzondering van ‘belangrijke’ personen, zoals bijvoorbeeld de NSB-burgemeester De Blocq van Scheltinga.

Anno 2025 blijft de Gemeente Wassenaar, in onze ervaring, nog steeds zeer terughoudend met het archief van de Wassenaars collaborateurs. Maar ook de Historische Vereniging blijft nog steeds ver weg van het thema ‘Fout in Wassenaar’.

Nu wordt deze terughoudendheid dus ingehaald door de openstelling van het Nationaal Archief per 2 januari jl. Op de website Oorlog voor de Rechter kan iedereen nu vanuit huis inloggen op een naam en de bijbehorende woonplaats in de Tweede Wereldoorlog. Op de eerste dag bezochten al 145.000 mensen deze website!

Als we nu op deze website op een typisch Wassenaarse naam klikken, bijvoorbeeld [REDACTED] (geen familie van ondergetekende), komen we in totaal 12 keer deze naam tegen

van personen. Twaalf personen met de naam [REDACTED], die vanwege collaboratie zijn gearresteerd, waarvan 3 woonachtig in Wassenaar. En zo kan iedereen via dit archief te weten komen, wie in Wassenaar precies goed of fout was. Dan is de link naar de nabestaanden snel gelegd.

Het is daarom, dat wij uw aandacht wederom vragen voor het volgende initiatief:

Het organiseren van een bijeenkomst vanuit de Gemeente Wassenaar of vanuit de Historische Vereniging Oud Wassenaar met als thema: 'Hoe in de Gemeente Wassenaar om te gaan met de digitale en online openstelling van dit omvangrijke beladen WO2 archief.' Nu nog met beperkingen, maar -volgens ons- op korte termijn volledig voor iedereen doorzoekbaar via internet.

Hopende dat u ons signaal deze keer wel serieus neemt, verblijven wij in afwachting van uw reactie,

Hoogachtend,

Onderzoekers/schrijvers/redactie 'Wassenaarse verhalen uit de tweede wereldoorlog'/
Wassenaarders.nl

[REDACTED]

Bijlage: de link naar het artikel in het AD van 1 maart 2023:

https://www.ad.nl/binnenland/namen-nsbers-in-2025-openbaar-kan-grote-gevolgen-hebben-als-dit-op-straat-komt-te-liggen~a056fdc8/?cb=6e5106eb-cb84-4319-b874-8d2fddc7c63a&auth_rd=1